

قوانین دست‌وپاگیر، مانع توسعه

اصرار بر قانون گذاری، نتیجه بخش نیست

عکس: سیدرضا

در حوزه‌های گوناگون به‌ویژه فولاد به‌اندازه کافی دستور العمل و قانون داریم؛ بنابراین از نمایندگان مجلس انتظار می‌رود به جای وضع دستور العمل و قانون جدید به موضوع همپوشانی قوانین ورود کنند

قوانین متعدد و متضاد در کمین صنایع

وظایف نمایندگان مجلس است. وی با اشاره به تلاش نمایندگان مجلس از سال گذشته تاکنون برای تصویب طرحی با هدف بازگشت نظم و توازن به زنجیره فولاد گفت: طرح یادشده هم‌زمان با تلاش دولت برای تنظیم بازار فولاد مطرح شد. بر همین اساس نیز بسیاری از کارشناسان نسبت به بی‌سرانجام بودن این تلاش نمایندگان بهارستان‌نشین هشدار دادند. با این وجود، نه تنها به این هشدارها توجهی نشد، بلکه طرح مورد بحث بدون

توجه به نظرات فعالان صنعتی دنبال شد. البته هنوز با گذشت بیش از یک سال از زمان مطرح شدن طرح یادشده، هنوز نتیجه مشخصی از آن ارائه نشده است. این کارشناس صنایع معدنی گفت: با توجه به تمام موارد یادشده باید تاکید کرد که برای تصویب طرح یادشده، نمایندگان مجلس وقت بسیاری گذاشته‌اند اما در نهایت نتیجه‌ای حاصل نشده است. آیا بهتر نبود که این زمان به مسائل مهم‌تری اختصاص می‌یافت؟ وی در پایان تاکید کرد: متأسفانه یا خوشبختانه

سعيد بزرگر، کارشناس صنایع معدنی در گفت‌وگو با **سمن** درباره تاثیر عملکرد نمایندگان مجلس شورای اسلامی بر فعالیت در حوزه معدن و صنایع معدنی گفت: متأسفانه در موارد متعددی شاهد وضع قوانین پیچیده و گاه متضاد هستیم که روند تولید و فعالیت در حوزه‌های مختلف اقتصادی و صنعتی را تحت تاثیر قرار می‌دهد. بر همین اساس نیز مقررات‌زدایی و اصلاح قانون‌های متضاد تصویب‌شده توسط نمایندگان در دوره‌های مختلف فعالیت مجلس، یکی از مهم‌ترین

کیومرث فتح‌اله کرمانشاهی، کارشناس اقتصاد در گفت‌وگو با **سمن** در پاسخ به سوالی مبنی بر تلاش مجلس شورای اسلامی با هدف تنظیم بازار فولاد گفت: در حوزه‌های گوناگون و به‌ویژه فولاد به‌اندازه کافی دستورالعمل و قانون داریم؛ بنابراین از نمایندگان مجلس شورای اسلامی انتظار می‌رود به جای وضع دستورالعمل و قانون جدید به موضوع همپوشانی قوانین جدید ورود کنند تا بدین ترتیب با رفع این گونه مغایرت‌ها، زمینه تسهیل امور فراهم شود.

کرمانشاهی افزود: با وجود گستره طولانی قوانین و بخشنامه‌ها، بسیاری از این ضوابط و قوانین به‌درستی اجرایی نمی‌شود. در نتیجه ورود به بحث نظرات بر قوانین به مراتب مهم‌تر از تصویب طرح‌های جدید است. این کارشناس اقتصاد در ارزیابی طرح مجلس برای توسعه و تولید پایدار فولاد با رویکرد اصلاح سیاست‌های تنظیم بازار، گفت: ما به اندازه کافی شیوه‌نامه و دستورالعمل در حوزه فولاد داریم؛ بنابراین از نمایندگان مجلس انتظار می‌رود به جای طرح دستورالعمل جدید، به دنبال نظرات و حذف قوانین اشتباه و متغایر باشند.

بنابراین انتظار می‌رود نظرات کارآفرینان و اهالی کسب‌وکار زنجیره فولاد از سوی کمیسیون‌های مرتبط مجلس شورای اسلامی همچون کمیسیون صنایع و معادن یا کمیسیون اقتصادی مورد توجه قرار گیرد. وی افزود: در همین حال باید برای وضع قوانین از نظرات بخش خصوصی، انجمن‌ها و تشکل‌ها کمک

گرفته شود. بدون تردید این موضوع عمومیت دارد و تنها به این شیوه‌نامه نیز محدود نمی‌شود.

در حقیقت نمایندگان مجلس این طرح را چکش کاری و نظرات فعالان صنایع پایین‌دستی را اعمال کند. در آن صورت به یک نظریه واحد در زنجیره فولاد دست پیدا می‌کنیم و به همین ترتیب، امکان تسری این تفکر به سایر حوزه‌ها نیز وجود دارد.

تفکر جزیره‌ای ممنوع!

کرمانشاهی افزود: جزیره‌ای عمل کردن، عامل بسیاری از مشکلات در صنایع گوناگون است. بدین معنی که هر مسئولی بنا به سلیقه خود دستورالعملی تازه صادر می‌کند. دوری جستن از تصمیمات بخشی، نقش بسزایی در رفع چالش‌ها دارد. باید یک شیوه‌نامه متحد داشته باشیم که منافع کل زنجیره اعم از تولیدکنندگان در حلقه‌های مختلف، مصرف‌کننده و سایر ذی‌نفعان را در نظر بگیرد. اما صدور طرح و ضابطه‌های جدید و تلاش برای قانونی کردن آنها به‌منزله پیچیده کردن هرچه بیشتر امور است. در همین حال پیشنهاد می‌شود با اقدامات مناسب از توسعه صادرات محصولات نهایی فولادی پشتیبانی و حمایت شود.

این هدف با کاهش صادرات در حلقه‌های بالادستی و حرکت به سمت صادرات محصولات که ارزش افزوده بیشتری دارند، محقق می‌شود. هرچه به سمت حلقه‌های انتهای زنجیره پیش برویم، صادرات بیشتر اهمیت می‌یابد؛ بنابراین حمایت از تامین مواد اولیه

صنایع پایین‌دستی در داخل کشور ضروری به‌نظر می‌رسد. کرمانشاهی همچنین با اشاره به التهابات و نابسامانی‌های در زنجیره فولاد که هر از گاهی شدت می‌گیرد، گفت: دلای و واسطه‌گری یکی از دلایل بر هم خوردن نظم در بازار فولاد است.

اصولاً اگر شفافیت در اقتصاد فراگیر و جلوی رانت، رانت‌خواری و واسطه‌گری گرفته شود، بسیاری از چالش‌های کنونی در این حوزه برطرف می‌شوند. در ادامه مصرف‌کنندگان نیز بیش از این متضرر نمی‌شوند؛ بنابراین باید با حذف واسطه‌ها مانع نابسامانی در این زنجیره شد.

این فعال صنعت فولاد افزود: به اعتقاد ما بسیاری از چالش‌های کنونی در این حوزه در سایه نبود نظرات ایجاد می‌شود. این درحالی است که یکی از وظایف اصلی مجلس شورای اسلامی نیز نظرات است؛ بنابراین کلید رفع این چالش در اختیار نمایندگان بهارستان‌نشین است.

کرمانشاهی در ادامه تاکید کرد: بسیاری از صنایع مادر با تکیه بر منابع مالی کشور، پروژه‌های تولیدی متعددی را احداث کرده‌اند.

بنابراین انتظار می‌رود این پروژه‌ها، مواد اولیه موردنیاز صنایع پایین‌دستی را هم تامین کنند. توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که صنایع پایین‌دستی مطابق فرمایشات رهبر معظم انقلاب، عامل اصلی رشد تولید، ایجاد ارزش‌افزوده هرچه

این روزها تمامی مسئولان کشوری اصرار به تلاش برای رفع چالش‌های زنجیره فولاد دارند. بر همین اساس نیز شاهد طرح انواع مصوبات برای حلقه‌های گوناگون تولید هستیم. طرح‌هایی که بدون نظر کارشناسان و فعالان این صنایع تدوین می‌شوند و اجرایی شدن آنها نتایج مطلوبی را به دنبال نخواهد داشت.

این روزها تمامی مسئولان کشوری اصرار به تلاش برای رفع چالش‌های زنجیره فولاد دارند. بر همین اساس نیز شاهد طرح انواع مصوبات برای حلقه‌های گوناگون تولید هستیم. طرح‌هایی که بدون نظر کارشناسان و فعالان این صنایع تدوین می‌شوند و اجرایی شدن آنها نتایج مطلوبی را به دنبال نخواهد داشت.

بیشتر و موقعیت‌های شغلی متعدد هستند.

در همین حال باید تاکید کرد این صنایع از قابلیت ارزش آوری قابل توجهی برخوردار هستند؛ بنابراین تامین مواد اولیه موردنیاز صنایع پایین‌دستی از سوی واحدهای یادشده ضروری به‌نظر می‌رسد.

سخن پایانی

تعدد در قوانین و مقررات در بخش معدن و صنایع معدنی یکی از معضلات فعالان این بخش و تولیدکنندگان است؛ بنابراین از بهارستان‌نشینان انتظار می‌رود به جای وضع قانون جدید به موضوع همپوشانی قوانین جدید ورود کنند و در ادامه، نظرات بر روند اجرای قوانین را در اولویت برنامه‌های خود قرار دهند. در همین حال در روند وضع قوانین و مقررات از نظرات فعالان بخش خصوصی و تولیدکنندگان نیز استفاده کنند تا در آینده شاهد چالش‌های اینجینسی در این بخش نباشیم.

قانون گذاری برای فولاد در شأن مجلس نیست

مرزیه احقافی روزنامه‌نگار

مجلسی‌ها از حدود یک سال پیش، تلاش ناکامی را برای تصویب قانونی درباره ساماندهی زنجیره فولاد با عنوان طرح توسعه و تولید پایدار زنجیره فولاد آغاز کردند. هدف از اجرای طرح یادشده ساماندهی زنجیره فولاد و تنظیم روند خریدوفروش محصولات تولیدشده در این زنجیره عنوان شد. طرح یادشده از حدود یک سال پیش در دستور کار مجلس شورای اسلامی قرار گرفت و چندین بار اصلاح شد. در نهایت نیز در آبان سال جاری و پس از گذشت یک سال از مطرح شدن آن، مجدداً با رویکرد اصلاح سیاست‌های تنظیم بازار برای بررسی بیشتر به کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی ارجاع شد.

در این میان باید خاطر نشان کرد تلاش مجلس برای تصویب قانونی با هدف نظام‌مند کردن زنجیره فولاد با موجهی از انتقادات از سوی فعالان این زنجیره مطرح بود. بسیاری از فعالان این حوزه قانون گذاری برای فولاد را اشتباه و خارج از شأن مجلس می‌دانند. در واقع معتقدند بسیاری از التهابات حاکم بر روند خریدوفروش محصولات این زنجیره دوره‌ای است؛ در چنین شرایطی، تصویب قانون برای روند قیمت گذاری یک محصول، شرایط را با عادی شدن روند خریدوفروش دشوار می‌کند.

طرح یادشده پس از آن مطرح شد که شاهد رشد قابل توجه بهای فروش فولاد و محصولات فولادی بودیم. بدون تردید رشد بیش از ۱۰۰ درصدی قیمت شمش فولاد در سال گذشته جای بررسی دارد، به‌ویژه که ایران در رده ۱۰ کشور بزرگ فولادساز جهان قرار دارد و تولید این فلز استراتژیک در کشور ما با مزیت‌های بسیاری همراه است؛ بنابراین توجه به این موضوع از سوی مجلس و نمایندگان مردم مثبت ارزیابی می‌شود. اما آیا اساساً تصویب قانون برای قیمت گذاری یک کالا، آن‌هم نه کالایی اساسی، در شأن قانون‌گذار است؟ در چنین شرایطی تصویب قانون برای رفع این مشکل فقط برای یک مقطع زمانی راهگشاست اما در بلندمدت چالش‌های جدی را فراهم می‌کند. در همین حال باید تاکید کرد در طرحی که کمیسیون صنایع و معادن مجلس با عنوان توسعه و تولید پایدار زنجیره فولاد با رویکرد اصلاح سیاست‌های تنظیم بازار ارائه کرده، تناقضات قابل توجهی به چشم می‌خورد که قانونی شدن این مفاد را بیش از پیش با ابهام روبرو می‌کند.

در متن این طرح تاکید شده: «سیاست‌های مداخله قیمتی دولت در بازار محصولات زنجیره فولاد موجب‌شده شکاف قیمتی قابل توجهی میان قیمت‌های داخلی و جهانی ایجاد شود که این مسئله به‌همراه کاهش ارزش ریال باعث‌شده جذابیت صادرات افزایش یابد». در همین حال تاکید شده مداخله دولت برای تنظیم بازار فولاد در نهایت موجب ایجاد رانت، فساد و رونق واسطه‌گری در بازار شده است.

حال مجلسی‌ها با علم به آثار مخرب مداخله‌گری قیمتی و افزایش رانت و دلای، خود اقدام به مداخله مستقیم در قیمت فولاد کرده‌اند.

در تبصره دوم ماده یک این طرح تاکید شده: «وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است برای تمامی محصولات زنجیره ارزش فولاد که در بورس کالا عرضه می‌شوند، کف و سقف قیمتی تعیین کند.»

بنابراین با تصویب این طرح، مداخله دولت در قیمت گذاری فولاد، قانونی می‌شود. اشتباهی که خود مجلسی‌ها به آن اذعان دارند در قالب قانون تصویب می‌شود. اشتباهی که قانونی می‌شود و بازگشت از آن، آنگذر ها هم ساده خواهد بود.

علاوه بر این باید تاکید کرد انتقاد به این طرح به همین‌جا ختم نمی‌شود، چرا که تصویب طرح جدید به‌منزله نقض قانونی است که به‌موجب آن کالاهای عرضه‌شده در بورس معاف از قیمت گذاری هستند. البته نمایندگان مجلس از این امکان برخوردارند که قوانین را تغییر دهند اما پیرو این حق قانونی، ثبات قوانین در کشور زیر سوال می‌رود. بسیاری از صاحبان سرمایه به‌ویژه در بخش خصوصی با توجه به قوانین و مقررات برای حضور و فعالیت در یک حوزه اقدام می‌کنند. در چنین شرایطی تغییر مداوم قوانین به‌منزله کاهش هرچه بیشتر ثبات در شاخصه‌های اثرگذار بر اقتصاد کشور است.

بنابراین این گونه دخالت‌ها در شأن قانون‌گذار نیست. می‌توان نسبت به موضوعات بی تفاوت نبود و تصمیمات اشتباهی هم اتخاذ نکرد. می‌توان به راهکارهای دیگری هم اندیشید و راه‌چاله به چاه نیفتاد. تصویب قانون برای رفع چالشی مقطعی، آن هم قانون گذاری نه با ذات قانون گذاری همخوانی دارد و نه در شأن مجلس تراز انقلابی است.